

כ"ז אייר תש"ף
21 מאי 2020

גל חום מאי 2020 – סיכום ראשוני

כללי

גל החום שפקד אותנו בשבוע האחרון צפוי להסתיים. היום (21.5.2020) עדיין שורר שרב כבד ברוב חלקי הארץ. מחר צפויה ירידה בטמפרטורות, אך עדיין יהיה חם מהרגיל ובשבת הטמפרטורות כבר יהיו קרובות לממוצע.

בכך נסיים פרק של 6 עד 8 ימים בו שרר שרב כבד ברוב חלקי הארץ עם טמפרטורות של יותר מ-40 מ"צ באזורים רבים. סיכום סופי של האירוע יופק בשבוע הבא, אולם כבר כעת ניתן לבצע סיכום ראשוני ולקבוע שגל החום הזה הוא נדיר לעונת האביב ובאזורים רבים בארץ גם בהשוואה לעונות אחרות.

השירות המטאורולוגי אכן זיהה [ששכיחות גלי החום התעצמה בשני העשורים האחרונים](#) וסביר שלאור ההתחממות הגלובלית יהיה גידול גם במשכם ובעוצמתם כפי שהדבר בא לידי ביטוי, בין השאר, באירוע הנוכחי.

הטמפרטורות במהלך גל החום

טמפרטורות גבוהות מהרגיל שוררות כבר מזה כ-10 ימים, ותנאים של שרב כבד החלו לשרור בפנים הארץ מאז ה-14-15 החודש. במישור החוף השרב הכבד החל ב-16 בחודש. במהלך גל החום נמדדו במישור החוף, בשפלה, בנגב ובעמקי הצפון 40 עד 43 מ"צ, בעמק הירדן ובערבה 43 עד 47 מ"צ, בהרי המרכז 35 עד 38 מ"צ, בגליל התחתון ובדרום הגולן 38 עד 41 מ"צ ובגליל העליון ובצפון הגולן 33 עד 36 מ"צ. הטמפרטורות הגבוהות לוו ביושב רב עם לחות יחסית של 10% עד 20%. על קו החוף שרר שרב כבד רק בחלק מהזמן, כיוון שהיתה לעתים השפעה של הבריזה, ובתקופה זו של השנה בה הים עדיין קר הדבר גרם להורדה מהירה של הטמפרטורה.

יש לציין שבמישור החוף ובעמקים הלילות היו נוחים יחסית ולעתים טמפרטורות המינימום ירדו מתחת ל-20 מ"צ, בעוד שבהרים גם הלילות היו חמים (בירושלים טמפרטורות המינימום ברוב הלילות היו כ-28 מ"צ).

בגל החום קיבלנו רצף ארוך של טמפרטורות מקסימום גבוהות: במישור החוף, בשפלה ובצפון הנגב רצף של 5 עד 6 ימים עם טמפרטורות מעל 40 מ"צ, בעמקי המזרח רצף של 7 ימים עם טמפרטורות מעל 42 מ"צ ובהרים רצף של 7 עד 8 ימים עם טמפרטורות מעל 35 מ"צ.

בטבלה שבהמשך מוצג טווח הטמפרטורות שנמדדו בגל החום במספר תחנות, הטמפרטורה הגבוהה ביותר בתחנות אלה במהלך גל החום ורצף הימים מעל ערכי סף שונים.

חריגות האירוע

לא נשברו אמנם שיאי טמפרטורה מוחלטים, אולם משך האירוע ורצף הטמפרטורות הגבוהות הם חריגים לאביב בכל הארץ ובחלק גדול מהאזורים גם בהתייחס לכל חודשי השנה.

אביב

שרבים באביב הם שכיחים, אולם משכם קצר בדרך כלל, גם אם לעתים מקבלים בהם טמפרטורות מאוד גבוהות. רצפים של ימי שרב באביב יכולים לקרות, אולם הם קצרים יותר ו/או עם טמפרטורות פחות גבוהות. מתחילת המדידות בשנות ה-30 או ה-40 (ובמספר מצומצם של תחנות לפני כן), ניתן לציין מעט מאוד גלי חום בסדר גודל שמזכיר את גל החום הנוכחי, וגם בהם ערכי הטמפרטורה היו פחות גבוהים:

אפריל 1998: רצף של 6 עד 7 ימים עם טמפרטורות גבוהות מ-36 מ"צ במישור החוף.
מאי 1960: רצף של 7 ימים עם טמפרטורות גבוהות מ-35 מ"צ במישור החוף ומעל 40 בעמקי המזרח.

סוף אפריל – תחילת מאי 1935: רצף של 6 עד 7 ימים עם טמפרטורות גבוהות מ-34 מ"צ בהרים ומעל 37 מ"צ בשפלה ובמישור החוף.

קיץ וסתיו

באזורים רבים בארץ (מישור החוף השפלה, צפון הנגב, עמק יזרעאל) לא התקבלו רצפים דומים גם בעונות אחרות בשנה, כך שרצף טמפרטורות המקסימום בגל החום הנוכחי הוא חסר תקדים באזורים אלה

בהרים היו מעט מקרים של גלי חום בסדר גודל דומה בעבר בעונות אחרות: ספטמבר 2015, אוגוסט 1956, ספטמבר 1931. כמו כן יש לציין שהיו מספר מקרים במאה ה-19 והבולט בהם היה באוגוסט 1881 בו גל החום היו משמעותי יותר: היו 8 ימים רצופים עם טמפרטורות גבוהות מ-35 מ"צ, מתוכם 6 עם יותר מ-40 מ"צ ובהם שני ימים בהם נקבע השיא של 44.4 מ"צ בירושלים.

בעמק הירדן והערבה גלי חום דומים אינם חריגים בעונת הקיץ ומתקבלים בעונה זו מדי פעם.

נתוני טמפרטורה בגל החום 14 עד 21 במאי 2020

תחנה	טווח טמפרטורות בגל החום (מ"צ)	ערך שיא בגל החום (מ"צ)	רצף ימים מעל ערך סף (מ"צ) בגל החום
עכו	36 עד 40	39.9	7 ימים מעל 35
חיפה (שדה תעופה)	35 עד 40	40.0	6 ימים מעל 35
עין החורש	40 עד 42	42.6	6 ימים מעל 40
תל אביב חוף	32 עד 41	41.3	6 ימים מעל 32
הכפר הירוק	41 עד 43	43.5	5 ימים מעל 41
בית דגן	41 עד 43	42.7	5 ימים מעל 40; 6 ימים מעל 38
נגבה	38 עד 42	42.4	5 ימים מעל 40; 6 ימים מעל 38
צפת הר כנען	33 עד 35	35.2	6 ימים מעל 33
תבור	38 עד 42	42.0	8 ימים מעל 38; 6 ימים מעל 40
אבני איתן	38 עד 41	40.9	7 ימים מעל 38
ירושלים	35 עד 38	38.1	8 ימים מעל 35
מעלה אדומים	38 עד 40	40.0	8 ימים מעל 38
בית ג'ימל	40 עד 42	41.5	6 ימים מעל 40
עפולה ניר העמק	40 עד 43	42.8	7 ימים מעל 40
כפר בלום	39 עד 43	43.0	8 ימים מעל 39
צמח	40 עד 44	44.2	7 ימים מעל 40
בשור	39 עד 43	42.6	6 ימים מעל 39
דורות	40 עד 43	43.0	6 ימים מעל 40
ערד	38 עד 40	39.7	6 ימים מעל 38
באר שבע	41 עד 43	43.5	6 ימים מעל 41
שדה בוקר	38 עד 40	40.3	7 ימים מעל 38
גלגל	44 עד 47	47.1	7 ימים מעל 44
סדום	41 עד 44	44.5	7 ימים מעל 41
בית הערבה	44 עד 47	47.0	7 ימים מעל 44
חצבה	41 עד 45	45.5	7 ימים מעל 41
פארן	42 עד 44	44.3	6 ימים מעל 42
אילת	39 עד 45	45.2	7 ימים מעל 39